

УСТЬ-ПУТИЛЬСЬКА ТТ

Шановні жителі Усть-Путильської територіальної громади!

Усть-Путильська сільська рада спільно з громадськістю та експертами Громадського Партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» в рамках програми «Децентралізація приносить прозорість та ефективність» (DOBRE) розробила «Бюджет для громадян» на 2021 рік.

Ви тримаєте у руках Бюджет для громадян – документ, який покликаний у доступній формі розповісти, звідки у бюджеті нашої громади з'являються кошти і куди вони витрачаються. Інформація, подана у ньому, сприятиме залученню жителів до контролю за прозорістю бюджетних коштів, а також залученню громадян до обговорення їх використання.

Прозорість бюджетного процесу – це запорука ефективної комунікації між владою та громадою. Усть-Путильська сільська рада на своїй офіційній сторінці веде рубрику «Бюджет», у якій інформує жителів про зміни у сільському бюджеті та поточний стан справ з використанням бюджетних коштів.

Усть-Путильська сільська рада

БЮДЖЕТ ОДЛЯ ГРОМАДЯН

Бюджетна термінологія

Що таке бюджет для громадян?

Бюджет для громадян – це спрощена, позбавлена технічної мови інформація про бюджет територіальної громади (місцевий бюджет). Бюджет для громадян доповнюється візуалізацією, щоб полегшити розуміння фінансових показників та даних.

Основна мета бюджету для громадян – зробити складну, специфічну та технічну інформацію про місцевий бюджет доступною для розуміння широким колом осіб.

Бюджет для громадян допомагає кожному жителю територіальної громади зрозуміти бюджет своєї громади, побачити своє місце в бюджетному процесі, усвідомити, що бюджет територіальної громади формується з коштів платників податків, а самі кошти в бюджеті не з'являються нізвідки та не витрачаються керівництвом громади та депутатами місцевої ради на власний розсуд.

Разом з тим, бюджет для громадян допомагає побачити можливості для впливу на формування та витрачання бюджету територіальної громади.

Місцевий бюджет – фінансовий план територіальної громади, в якому визначаються джерела і прогнозні показники надходжень коштів та на що саме вони витратимуться. Бюджет територіальної громади формується та витрачається відповідно до процедур, вимог, правил, визначених Бюджетним кодексом України. А це означає, що законом чітко визначено, яким чином і за рахунок чого формується місцевий бюджет, а також на що саме і як можуть витратитися кошти місцевого бюджету. Бюджет територіальної громади затверджується щорічно місцевою радою на відповідній сесії. Також місцева рада може вносити у разі потреби зміни до бюджету територіальної громади.

Бюджетні кошти – це належні відповідно до законодавства надходження і витрати місцевого бюджету.

Доходи бюджету – це надходження до бюджету. В територіальній громаді справляються податки і збори, частина яких надходить до бюджету. Також можуть бути і неподаткові надходження, як от: кошти, отримані за рахунок оплати надання адміністративних послуг або зароблені бюджетними установами; кошти, які передаються в місцевий бюджет з Державного бюджету або інших місцевих бюджетів (див. Трансферти).

Видатки бюджету – кошти, що витрачаються на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним місцевим бюджетом. Видатки можуть бути поточні та капітальні. Поточні спрямовують на виплату зарплат, оплату комунальних послуг тощо, а капітальні – на будівництво, ремонт, придбання техніки й обладнання тощо.

Трансферти – кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету територіальної громади. Трансферти можуть бути у вигляді дотацій чи субвенцій.

Субвенції – кошти, які передаються з бюджету іншого рівня (Державного, обласного, районного бюджету, бюджету іншої територіальної громади) до місцевого бюджету територіальної громади на певну мету. Ці кошти можна витратити лише за визначеним призначенням. Приклади субвенцій: субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію інфраструктурних проєктів та розвиток об'єктів соціально-культурної сфери, освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам, субвенція з місцевого бюджету однієї територіальної громади іншій територіальній громаді на забезпечення надання соціальних послуг певній категорії громадян.

Дотації – це своєрідна доплата з державного бюджету задля збалансування бюджетів нижчих рівнів, або іншими словами, на вирівнювання доходної спроможності бюджету, який отримує такі кошти.

Загальний фонд – кошти, які витрачаються на надання послуг населенню (освітніх, медичних тощо). Наприклад, з нього фінансують виплату заробітної плати в комунальних закладах та установах, освіту (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культуру (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицину (ФАПи, амбулаторії, лікарні), соціальний захист, фізичну культуру і спорт (дитячо-юнацькі спортивні школи, заходи та змагання різного характеру).

Спеціальний фонд – кошти, які також спрямовуються на фінансування надання різного виду послуг в територіальній громаді, але з однією суттєвою відмінністю – джерела їх надходження чітко визначені і вони мають витратитися на конкретні цілі і за визначеними напрямками використання. До спеціального фонду, наприклад, зараховуються надходження від програм міжнародної технічної допомоги, або власні надходження бюджетних установ, що утримуються за рахунок місцевого бюджету, інші власні надходження територіальної громади.

Бюджет розвитку – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, втілення масштабних проєктів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

Бюджетний цикл

Бюджет – це ключовий інструмент управління територіальною громадою, а також її розвитку відповідно до визначених пріоритетів та цілей. Діяльність органу місцевого самоврядування з одним бюджетом на один бюджетний період (один рік) охоплює час від формування місцевого бюджету до звітування про результати його виконання. Зазвичай ця діяльність триває довше одного календарного року (тобто довше, ніж сам бюджетний період). Така діяльність протягом визначеного часу становить бюджетний цикл, який можна поділити на 5 стадій: складання прогнозу бюджету, складання проєкту бюджету, розгляд проєкту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету і, насамкінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

Складання прогнозу бюджету. Прогноз бюджету розраховується на три роки – плановий (той, на який плануємо бюджет) і два наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні три роки, а також на які цілі витратитимуться гроші із зібраних податків. Прогноз оприлюднюється на сайті ради, до 1 вересня затверджується на виконкомі та передається на розгляд відповідній місцевій раді .

Складання бюджету. На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів. Місцеві органи влади разом з розпорядниками бюджетних коштів, наприклад, відділом освіти, розробляють та подають бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів відбувається розробка проєкту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проєкт бюджету оприлюднюється на сайті ради.

Розгляд та затвердження бюджету. Попередній проєкт рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проєкт рішення передається на розгляд виконавчого комітету. Після цього проєкт бюджету розглядається та затверджується на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше ніж 25 грудня. Після прийняття, рішення і бюджет оприлюднюються на сайті ради.

Виконання бюджету. Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Крім цього, під час виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін до нього. Усі зміни проходять окрему процедуру – від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Також законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що передбачає затвердження квартальних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

Звітування про виконання бюджету. По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт проходить усю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт оприлюднюється на сайті ради. Крім цього, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету має відбутися не пізніше 20 березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлений звіт про виконання бюджету, та запрошувати громадськість відвідати його.

Бюджетний цикл

1 Складання прогнозу бюджету липень - вересень

Прогноз бюджету розраховується на три роки – плановий (той, на який плануємо бюджет) і два наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні три роки, а також на які цілі витратитимуться гроші із зібраних податків. Прогноз оприлюднюється на сайті ради, до 1 вересня затверджується на виконкомі та передається на розгляд відповідній місцевій раді.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ

- Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділи – звичайним листом, надісланим поштою чи електронною;
- Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу – контакти дивіться в кінці цього документу; Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;
- Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфраструктурних проєктів.

2 Складання бюджету травень - жовтень

На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів. Місцеві органи влади разом з розпорядниками бюджетних коштів, наприклад, відділом освіти, розробляють та подають бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів відбувається розробка проєкту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проєкт бюджету оприлюднюється на сайті ради.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ

- Подавати пропозиції до бюджету депутатам;
- Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян;
- Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

3 Розгляд та затвердження бюджету листопад - 25 грудня

Попередній проєкт рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проєкт рішення передається на розгляд виконавчого комітету. Після цього проєкт бюджету розглядається та затверджується на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше ніж 25 грудня. Після прийняття, рішення і бюджет оприлюднюються на сайті ради.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ

- Взяти участь в бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проєкту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;
- Допомогати фінансистам в створенні Бюджету для громадян;
- Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також Бюджету для громадян – розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

Бюд
ці

БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ

- Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій сільської ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ

- Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;
- Відвідати сесію, на якій звіт про виконання бюджету затверджується;
- Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

Виконання бюджету

4

січень - грудень

Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Крім цього, під час виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін до нього. Усі зміни проходять окрему процедуру – від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Також законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що передбачає затвердження квартальних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

Звітування

5

січень - 20 березня

По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт проходить усю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт оприлюднюється на сайті ради. Крім цього, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету має відбутися не пізніше 20 березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлений звіт про виконання бюджету, та запрошувати громадськість відвідати його.

На чому засновано бюджет нашої громади?

Будь-який бюджет не створюється у вакуумі. Основою для складання бюджету є стан соціально-економічного розвитку громади. Крім цього, бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей, які визначила для себе громада.

Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

Наша громада зараз

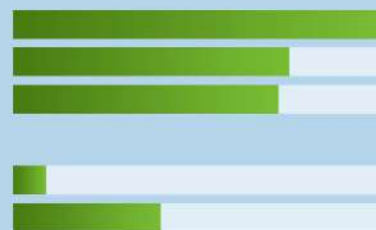

Населення громади:

Загальна кількість: 5350 осіб,
Працездатне населення: 70%
Працевлаштоване населення: 64%
Розподіл населення за галузями:
Сільське господарство: 10%
Промисловість: 40%

Стан доріг у громаді:
задовільний

Промислові підприємства громади:

Усть-Путильське лісництво ДП
«Путильське лісове господарство»
ДП СЛАП «Карпатський держспецлісгосп»
Цех по виготовленню паливних брикетів

Галузі діяльності підприємств:
лісозаготівля та лісопереробка

Земля сільськогосподарського призначення:

1141,71 га

Школи громади: 4
Дитячі садки громади: 4

Фельдшерсько-акушерські пункти та амбулаторії громади:

2 амбулаторії
8 ФАПів

Якою ми хочемо бачити нашу громаду?

ПРІОРИТЕТАМИ РОЗВИТКУ НАШОЇ ГРОМАДИ НА НАЙБЛИЖЧІ 10 РОКІВ Є:

Підвищення рівня і
якості життя
населення ТГ

Підвищення якості
адміністративних послуг
та інституційний
розвиток громади

Стимулювання місцевої
підприємницької
ініціативи; розвиток
туризму та туристичної
галузі

Стимулювання розвитку
молодіжного руху та
створення молодіжних
осередків у громаді

Формування сприятливого
інвестиційного клімату та
розвиток інвестиційного
потенціалу громади

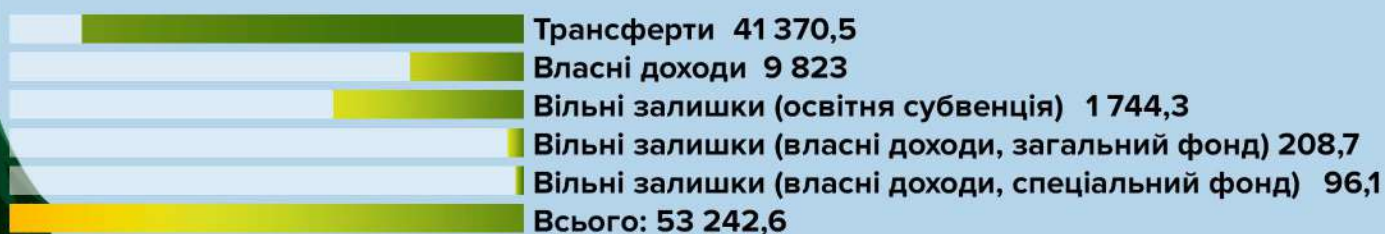
На чому засновано бюджет нашої громади?

Основним джерелом надходжень до бюджету Усть-Путильської ТГ є трансферти від держави, які становлять 80,8% від бюджету. Найбільшими джерелами є освітня субвенція, базова дотація, дотація з обласного бюджету.

Власні надходження становлять 19,2% від загального бюджету. Найбільшими джерелами власних доходів є податок на доходи фізичних осіб, єдиний податок з фізичних та юридичних осіб, податок на майно (включає податок на землю та податок на нерухоме майно), рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів.

ДОХОДИ ГРОМАДИ, ТИС. ГРН

ТРАНСФЕРТИ, ТИС. ГРН

ВЛАСНІ ДОХОДИ, ТИС. ГРН

На що витрачаються кошти з бюджету?

Видатки з бюджету скеровуються на забезпечення поточної діяльності галузей освіти, охорони здоров'я, культури, соціального захисту та забезпечення, управління громадою, благоустрій населених пунктів, утримання місцевої пожежної охорони. Найбільшу питому вагу видатків посідають видатки на освіту – 81,3 % від усього бюджету. Друге місце посідають видатки на управління громадою – 15,2%, третє – культура і мистецтво 1,7%.

Видатки на освіту

81,3 %

Управління громадою

15,2%

Культура і мистецтво

1,7%

Видатки бюджету за галузями

Освіта
43 290 тис. грн

Охорона здоров'я
95 тис. грн

Проведення місцевих виборів
128 тис. грн

Організація благоустрою населених пунктів
80 тис. грн

Забезпечення діяльності місцевої пожежної охорони
156,4 тис. грн

Культура і мистецтво
909 тис. грн

СТРУКТУРА ВИДАТКІВ З БЮДЖЕТУ, ВСЬОГО 53 242,6 ТИС. ГРН

Соціальний захист та соціальне забезпечення
118,9 тис. грн

Управління громадою
8 126,7 тис. грн

Інші видатки
338,6 тис. грн

Найбільші видатки з бюджету

СТРУКТУРА ВИДАТКІВ З БЮДЖЕТУ, ТИС. ГРН

Освіта всього: 43290

з них на оплату праці 40609,9

з них на оплату енергоносіїв 796,7

з них інші видатки 1883,4

Культура всього: 909

з них на оплату праці 879,5

з них на оплату енергоносіїв 29,5

з них інші видатки 0

Управління громадою всього: 8126,7

з них на оплату праці 7650,2

з них на оплату енергоносіїв 59,6

з них інші видатки 416,9

Видатки в сфері освіти

ВИДАТКИ НА ОСВІТУ, ТИС. ГРН

кількість учнів	всього видатків на заклад, тис. грн	видатки на одного учня, тис. грн
265	11448,7	43,2
139	6419,9	46,2
148	7954,8	53,7
174	8306,3	47,7
726	34129,7	

 Розтоківський ЗЗСО I-III ступенів
 Усть-Путильський ЗЗСО I-II ступенів
 Підзахаричівський НВК "Перлина Гуцульщини"
 Мариничівський НВК "Родина"
 Всього:
Середні витрати на одного учня - 47,0 тис. грн

Розтоківський ЗЗСО I-III ступенів

кількість учнів	265
всього видатків на заклад, тис. грн	11 448,7
видатки на одного учня, тис. грн	43,2

Усть-Путильський ЗЗСО I-II ступенів

кількість учнів	139
всього видатків на заклад, тис. грн	6 419,9
видатки на одного учня, тис. грн	46,2

Підзахаричівський НВК "Перлина Гуцульщини"

кількість учнів	148
всього видатків на заклад, тис. грн	7 954,8
видатки на одного учня, тис. грн	53,7

Мариничівський НВК "Родина"

кількість учнів	174
всього видатків на заклад, тис. грн	8 306,3
видатки на одного учня, тис. грн	47,7

Бюджет розвитку громади

Заходи, що фінансуються за рахунок бюджету розвитку громади у 2021 році, скеровані на розвиток матеріально-технічного стану закладів освіти – Мариничівського НВК «Родина», приміщень Розтоківського закладу загальної середньої освіти.

Не залишаються поза увагою й інші напрямки розвитку громади. На їх досягнення скерована діяльність щодо залучення грантових коштів.

Всього: 209,6 тис. грн

Капітальний ремонт приміщень Мариничівського НВК "Родина" - 160,5 тис. грн

Капітальний ремонт класного приміщення Розтоківського ЗЗСО I-III ст. - 49,1 тис. грн

1

2

3

4

3

6

7

8

9

10

11

12

13

14

По горизонталі:

2. Видатки на утримання підприємств та установ
5. Перевищення видатків над доходами
8. Грошова компенсація, яку працівник отримує за виконану роботу
11. Податки та збори, що є обов'язковими до сплати на території адміністративно-територіальної одиниці та які зараховуються до їх бюджетів
12. Що сплачують громадяни, які займаються підприємницькою діяльністю?
13. Податок, який належить до місцевих зборів та податків
14. Перевищення доходів бюджету над його видатками

По вертикалі:

1. Форма залучення коштів до бюджету на основі кредиту
3. Головний суб'єкт фінансових відносин
4. Форма грошової допомоги місцевим бюджетам із державного бюджету, яка призначена для конкретно визначеної цілі
6. Законодавчо встановлений розмір податку або збору
7. Складова частина бюджету
9. Головний фінансовий документ громади, в якому прописані всі очікувані доходи та видатки громади
10. Фонд непередбачених витрат

Як подати пропозицію до бюджету Усть - Путильської громади?

Протягом липня-вересня 2021 року ви можете подавати свої пропозиції:

1. Безпосередньо до відділу фінансів сільської ради Усть - Путильської ТГ за адресою: Усть-Путильська сільська рада, вул. Центральна, 50
2. На електронну пошту ustpytrada@ukr.net
3. Запрошуємо вас долучитися до участі в робочих групах з формування проекту бюджету на наступний рік. За інформацією про те, як долучитись до робочої групи, звертайтеся до старост, депутатів або безпосередньо у сільську раду.

Подати електронну пропозицію до бюджету громади на наступний рік можна тут:

**БЮДЖЕТ
ДЛЯ
ГРОМАДЯН**

Контактна інформація

Якщо ви маєте додаткові пропозиції чи запитання, звертайтеся :

Усть-Путильська сільська рада, вул. Центральна, 50

Електронна пошта : ustpytrada@ukr.net

Контактна особа: Марія Кермач: +380987862775.

Тираж 500 примірників